

Departement deontologie
Adviezen in deontologische kwesties

Het departement deontologie dient de stafhouders en raden van de Orde van advies, adviezen die ook - goedkeuring van de betrokken opdrachtgevers - worden verspreid naar de overige Vlaamse balies.

1/OVB/Dep. Deontologie 226

Onverenigbaarheden plaatsvervangende magistraat en advocaat

1. I.v.m. de onverenigbaarheden voor advocaten als plaatsvervangend magistraat in dezelfde zaak, vat de commissie de diverse mogelijkheden als volgt samen :

1.1. De plaatsvervangende magistraat heeft enkel interne maatregelen genomen, zoals verzending naar de rol, uitstel. Dan wordt hij als advocaat door één der partijen geraadpleegd in dezelfde zaak.

Het lijkt de commissie evident dat de advocaat niet kan optreden. Hij heeft immers de schijn tegen, zodat dit optreden ook niet mogelijk is als het optreden als rechter reeds lang geleden is.

1.2. De zaak is door de magistraat behandeld, onderzoeksmaatregelen zijn bevolen, de vordering is ontvankelijk/deels gegrond verklaard.

Ook lijkt het de commissie duidelijk dat de advocaat, die plaatsvervangend magistraat was, in dezelfde zaak niet kan optreden, later als advocaat.

1.3. Dit geldt ook wanneer een vonnis in eerste aanleg is uitgesproken en de advocaat zou worden gevraagd in dezelfde zaak beroep aan te tekenen of te volgen of zich te verweren tegen het beroep.

1.4. Dit geldt ook wanneer in dezelfde zaak voorlopige maatregelen 221-223 zijn genomen enkele jaren geleden, uitgesproken door de advocaat, en deze ondertussen zijn vervallen.

De advocaat kan dan niet optreden om nieuwe maatregelen te vragen bij dezelfde rechter of in kort geding bij de voorzitter of ten gronde in eerste aanleg. Hij heeft immers als rechter de voorlopige maatregelen die vervallen zijn uitgesproken.

2. Volgende vragen gelden een later optreden als advocaat in een andere zaak dan deze waarin men als plaatsvervangend magistraat is opgetreden.

- 2.1. Als advocaat in een andere zaak dan deze waarin een eindvonnis is uitgesproken, bv. na opgetreden te zijn als magistraat in een echtscheiding, daarna optreden voor één van de partijen in geval van gemene muur.

Sommigen menen dat dit perfect moet kunnen, anderen dat het niet mogelijk is. Hier wordt het voorbeeld opgeworpen van een advocaat-plaatsvervanger die een deskundige heeft aangesteld en waar dan één van de twee partijen later komt met een nieuw dossier. Sommigen merken op dat de andere partij zich misschien toch genomen gaat voelen en zij menen dat de beoordeling steeds afhangt van de concrete omstandigheden, de aard van de maatregel, de gevolgen die eraan verbonden zijn, de tijd die verlopen is, enz.

De vraag wordt gesteld door iemand die plaatsvervangend politierechter is ; hij wordt nochtans regelmatig aangesteld door verzekeringsmaatschappijen die ook wel zaken voor deze politierechter hebben.

Een ander voorbeeld is een magistraat-plaatsvervangend rechter die een getuigenverhoor beveelt. Daarna komt één van de partijen met een andere zaak ; dat wordt verdacht genoemd.

In sommige jurisdicties komt de zaak waarin de onderzoeksmaatregel is bevolen ook automatisch terug bij de plaatsvervanger. In andere jurisdicties is dat niet het geval en hoort hij van de zaak nooit iets meer.

Derhalve is het besluit van de commissie dat elk geval dat voorligt zelf de nuanceringen moet meebrengen : wie heeft belang, is er nog een belang. M.a.w. men moet door de ogen van de rechtzoekende zelf kijken om te zien of er een schijn is, een schijn die tegen de instelling van het gerecht zou kunnen spelen. M.a.w. justice must be seen to be done not only to be done.

3. En dan zijn er de speciale gevallen.
 - 3.1. De echtgenoot van de advocaat is magistraat. In dergelijke gevallen is het de magistraat die zich moet terugtrekken en niet de advocaat.
 - 3.2. De kantoorgenoot van de advocaat is de magistraat. In principe dezelfde oplossing als 3.1.
 - 3.3. De commissie stelt ook vast dat in principe dezelfde regels die hoger vermeld zijn moeten gelden voor de kantoorgenoten van de plaatsvervangende rechter. Als hij niet kan optreden kunnen zij ook niet optreden.
 - 3.4. Quid met gewezen kantoorgenoten ? In Leuven geldt de regel dat deze niet kunnen zetelen wanneer de naam van de rechter en deze van de advocaat ooit samen op het briefpapier hebben gestaan. In Duitsland is er ook een regel dat men enkel

plaatsvervanger kan zijn in een ander land van de Duitse Bondsstaat dan het land waar men als advocaat ingeschreven is (in Duitsland kunnen advocaten maar optreden voor het gerecht waar zij als advocaat zijn ingeschreven). In Nederland is er ook een regel dat de advocaten die plaatsvervangend rechter zijn, enkel plaatsvervanger kunnen zijn in een ander arrondissement dan datgene waar zij kantoor houden.

Commissie deontologie

09/12/2004